

Tornion kaupungin kannanotto VR:n ehdotukseen Haaparanta-Oulu henkilöjunaliikenteen käynnistämisestä

KH 02.04.2024 § 109
4570/08.01.00.01/2024

Valmistelija kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Laurila-Tornio-Haaparanta radan sähköistäminen valmistuu aikataulun mukaisesti vuoden 2024 loppuun mennessä.

Tornion ja Haaparannan alue on kansainvälisten kuljetuskäytävien solmukohta ja osa vireillä olevaa TEN-ydinverkkokäytävän laajennusta Perämerenkaaren ympäri. Alueen kautta kulkevat useat merkittävät Pohjois-Suomen ja -Ruotsin kansainväliset liikennekäytävät, jotka liittävät Barentsin alueen Keski-Euroopan liikennekäytävään sekä edelleen Kaukoitään. Tämä Ruotsin kautta kulkeva reitti on yksi vaihtoehto Suomen ulkomaankaupan kuljetuksille. Mahdollinen henkilöliikenteen avaaminen rajan yli laajentaisi työssäkäyntialueita Perämeren alueella.

Hanke sisältää Laurila–Tornio–Haaparanta-rataosan sähköistyksen, tasoristeysten turvallisuuden parantamista, sähköistyksen vaatimat ristikkosiltojen avartamiset (Tornionjoen ratasilta ja Raumonjoki) sekä Tornion ratapihalle tehtävät muutokset, mm. uusi matkustajalaituri.

Sähköistettävää raidetta on Laurilasta alkaen Ruotsin rajalle saakka noin 22 kilometriä. Ruotsin puolella sähköistettävää raidetta on noin 1 kilometri.

Sähköistämishankkeen rinnalla Tornion kaupunki on neuvotellut mm. VR:n, LVM:n, Suomen Lähijunat Oy:n, Norrtåg:n, maakuntaliittojen sekä Perämerenkaaren kuntien kanssa edellytyksistä käynnistää vuonna 1988 lakkautettu rajat ylittävä henkilöjunaliikenne uudelleen Suomesta Ruotsiin.

VR on tehnyt alueen toimijoille seuraavanlaisen ehdotuksen Haaparanta-Oulu liikenteestä (22.3.2024):

- Oulun ja Haaparannan välisen radan sähköistäminen 2024/25 vuodenvaihteessa tarjoaa mahdollisuuden aitoon rajan ylittävään junaliikenteeseen Suomen ja Ruotsin välillä. Se olisi tärkeä väylä pohjoisen henkilöliikenteessä ja kätevä raideyhteys Eurooppaan asti
- Olemme rakentaneet Suomen ja Ruotsin nykyliikenne rakenteisiin soveltuvan aikataulun rataosalle. Ehdotettu aikataulurakenne tullaan hakemaan kapasiteettihaussa vuodelle 2025, mutta toteutuakseen se vaatii myös rahoituksen
- Olemme rakentaneet kolme mahdollista vaihtoehtoa perustuen liikenteen laajuuteen. Suppeimmissa vaihtoehdoissa liikenne rajoittuisi viikonloppuun (pe-su tai pe ja su) ja laajimmassa vaihtoehdossa liikennettä olisi läpi viikon (ma-su)
- Vaihtoehtojen rahoitustarve vaihtelee noin 0,3–2,1 M€ välillä. Kustannuksen epävarmuuteen vaihtoehtojen sisällä vaikuttaa matkustajakäynnin arviot
- Liikenteen käynnistäminen vaatisi rahoituspäätöksen vähintään n. 4 kk

ennen liikenteen aloitusajankohtaa. Lisärahoitettu liikenne on mahdollista aloittaa, kun sähköistys valmistunut.

Kyseessä on alustava arvio keskustelun pohjaksi (ei sitova).

Valmistelijan esitys:

Tornion kaupunki jatkaa neuvotteluja alueen kuntien, LVM:n ja VR:n kanssa vaihtoehdon 1 pohjalta. Kaupunki tavoittelee Helsingistä Tornion kautta Haaparannalle läpi viikon ulottuvaa matkustajajunaliikennettä, joka palvelee työssäkäyntiä ja asiointia, matkailua ja on yhteensovitettu Haaparannalta Luulajaan lähtevän henkilöjunaliikenteen kanssa.

Kansainvälisen matkustajajunaliikenteen Suomesta Ruotsiin, Helsingistä Tornion kautta Haaparannalle, tulee olla valtiorahoitteinen (LVM) kuten myös muu pohjoiseen suuntautuva henkilöjunaliikenne Oulun yläpuolella. Tarvittava määräraha tulee sisällyttää valtion budjettiin ja LVM:n sekä VR:n väliseen ostopalvelusopimukseen tuleville vuosille.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Hyväksytään valmistelijan päätösesitys

Päätös

Kaupunginhallitus päätti kannanottonaan:

1) merkitä pöytäkirjaan vaihtoehtojen 1, 2 ja 3 esittelyn

2) että, Tornion kaupunki jatkaa neuvotteluja alueen kuntien, LVM:n ja VR:n kanssa vaihtoehdon 1 pohjalta. Kaupunki tavoittelee Helsingistä Tornion kautta Haaparannalle läpi viikon ulottuvaa matkustajajunaliikennettä, joka palvelee työssäkäyntiä ja asiointia, matkailua ja on yhteensovitettu Haaparannalta Luulajaan lähtevän henkilöjunaliikenteen kanssa.

3) että, kansainvälisen matkustajajunaliikenteen Suomesta Ruotsiin, Helsingistä Tornion kautta Haaparannalle, tulee olla valtiorahoitteinen (LVM) kuten myös muu pohjoiseen suuntautuva henkilöjunaliikenne Oulun yläpuolella. Tarvittava määräraha tulee sisällyttää valtion budjettiin ja LVM:n sekä VR:n väliseen ostopalvelusopimukseen vuodesta 2025 alkaen.
